

Itämeren poliittinen kanta?

Eija-Riitta Korhola

Jos Itämeri olisi henkilö, mitä hän ajattelisi EU:sta? Puoluekantaa en arvaile mutta olisiko hän euroskeptikko vai EU-jäsenyyden kannattaja?

Myönnän, että olin aikeissa kirjoittaa tarinan Itämeren turhautumisesta, sillä pitkäaikaisena europarlamentaarikkona näen ja muistan parhaiten monet turhauttavat hetket ja menetetyt mahdollisuudet. Muistin esimerkiksi harmistukseni, kun tuntui, että Suomi oli puheenjohtajakaudellaan 2006 liian häveliäs eikä nostanut Itämeren suojelua tarpeeksi painokkaasti agendalleen. Pelkäsin,

etteivät seuraavat puheenjohtajamaat (Saksa, Portugali, Slovenia, Ranska, Tsekki) sitä ainakaan tekisi, ja kallista aikaa menetettäisiin. Suomen puheenjohtajuuskauden lainsäädäntöohjelmaan kun sattui osumaan sekä meridirektiivin että meristrategian käsittely, josta jälkimmäisestä vastasin itse.

Vaadin tuolloin Suomea ”politisoimaan” Itämeren niin, että sen arvo tajutaan ja sen tutkimukselle ja tehokkaalle suojelulle saadaan rahaa. Sitä olisi voitu markkinoida EU:ssa laajentumisen poliittisena testinä ja malliesimerkinä siitä, mitä unioni parhaimmillaan voi saada aikaan. Vaadin myös lopettamaan häveliään ajattelun, ettei ”omaa intressiä” saisi puheenjohtajuuskaudella edistää. Kysymyshän oli ilman muuta koko Unionin intressistä, jos sen oikein muotoilisi.

Unionin laajentuminen oli vasta kaksi vuotta aiemmin tehnyt Itämerestä EU:n sisämeren; nyt sen pelastamiseen oli oikeasti lihasvoimaa. Samanaikaisesti kansalaisten epäluottamus EU:ta kohtaan oli kasvussa ja populismi nousussa. Yksi kipeimpiä poliittisia tarpeita oli kyetä konkreettisesti osoittamaan, että EU:sta on hyötyä ja että yhdessä olemme vahvempia kuin yksin. Tällaisiin tarpeisiin haaste pelastaa Itämeri olisi sopinut paremmin kuin hyvin.

Ajattelin, että jos onnistumme politisoimaan Itämeren suojelun koko EU:n yhteiseksi intressiksi, suojelu saa ison sykäyksen eteenpäin. Me lähimaat ajattelemme sen ympäristöä, kauemmat voisivat ymmärtää sen poliittisen hyödyn näytönpaikkana.

Ajattelin myös, ettemme ole saaneet riittävästi rahoitusta Itämerelle emmekä riittävästi edistettyä Itämeri-strategiaa, jonka me kokoomusmiehit aikoinaan lanseerasimme, jotta saisimme kollegat käsittämään että meremme vaatii oman strategiansa ja budjettilinjansa siinä missä Välimerikin. Harmittelin, ettei parlamenttiin järjestämäni Suomen Akatemian ja Itämeren suojelukomissio HELCOMin toteuttama Itämeri-näyttely saanut tarpeeksi näkyvyyttä: siinä esiteltiin Itämeren maiden yhteisen Itämeritutkimusohjelman BONUS-hanketta, jolle vaadittiin rahoitusta.

Tuijottelin epäkohtia ja huolestuttava tietoja Itämeren tilasta ja mietin, että euroskeptikko se Itämeri varmaan olisi. Kyllästynyt jahkaukseen. Mutta onneksi soitin sitten erälle tuntemalleni Itämeri-asiantuntijalle ja kysyin mitä hän veikkaisi.

”Voi, ei epäilystäkään! Itämeri olisi innokas EU-jäsenyyden kannattaja. Kaikki on muuttunut niin perinpohjaisesti”, hän kertoi ja vetosi itse havaitsemaansa muutokseen politiikkamahdollisuuksien suhteen. Hän on itse tutkinut Itämerta melkein 40 vuotta ja sanoi, että olosuhteet ovat muuttuneet täysin. Suomenkin toimintaan EU:ssa hän oli tyytyväinen; BONUSTA oli ajettu menestyksekkäästi. ”Ennen jouduimme toimimaan heikoimman linkin mukaan, kun oikeastaan mitään ei voinut tehdä. Nyt meillä on apuna jäsenmaiden yhteinen politiikka ja sen suomat mahdollisuudet ja velvoitteet. BONUKSEN tutkimushankkeisiin saatiin rahaa sata miljoonaa, josta puolet EU:n tutkimuksen puiteohjelmasta: uusimman nelivuotishankkeen 27 miljoonaa euroa on juuri jaettu seitsemälle laajalle tutkimuskonsortiolle kaikista Itämeren alueen maista. Kyllä nyt on aivan eri mahdollisuudet tehdä työtä Itämeren eteen. Tietenkin kyseessä on todella haavoittuva merialue, mutta nyt sen tilanne paranee, vaikka hitaasti, niin silti paranee.”

Olipa hyvä että soitin.

Eija-Riitta Korhola
Euroopan Parlamentin jäsen

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).